

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 10 sierpnia 2017 r.

Adam Bodnar

VII.612.42.2017.MM

Pan

Mariusz Błaszczak

**Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji**

ul. Stefana Batorego 5

02-591 Warszawa

Na podstawie skarg kierowanych do Rzecznika Praw Obywatelskich oraz doniesień medialnych powziąłem informację o piśmie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 lipca 2017 r. skierowanym do Fundacji Wolni Obywatele RP (kopia w załączeniu). W piśmie tym zawarte zostało wezwanie do zaprzestania naruszenia przez Zarząd Fundacji przepisów prawa powszechnie obowiązującego i postanowień Statutu Fundacji. Wywołało ono obawy przedstawicieli Fundacji dotyczące możliwości ograniczenia realizowania przez Fundację legalnych działań – takich jak organizowanie zgromadzeń publicznych.

W piśmie stanowiącym przedmiot niniejszej sprawy nie wskazano precyzyjnie, w jaki sposób zostały naruszone przepisy Statutu Fundacji oraz nie wskazano konkretnych przepisów prawa powszechnie obowiązującego, które w ocenie Ministerstwa zostały naruszone. W piśmie zawarto jedynie lakoniczny opis działań Fundacji polegających na organizowaniu zgromadzeń publicznych w tym samym miejscu i czasie, w którym na podstawie art. 26a ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. *Prawo o zgromadzeniach* (Dz. U. poz. 1485 ze zm., dalej jako: ustawa) organizowane są cykliczne zgromadzenia publiczne

odbywające się w celu oddania hołdu ofiarom katastrofy w Smoleńsku. Wątpliwości Ministerstwa wzbudziły konkretne działania uczestników demonstracji organizowanych przez Fundację, które miały prowadzić do zakłócenia legalnie organizowanych zgromadzeń oraz znieważania legalnie i demokratycznie działających organów publicznych.

Pragnę zwrócić uprzejmie uwagę, że organizowanie zgromadzeń publicznych odbywających się w tym samym miejscu i czasie celem prezentowania odmiennych poglądów nie jest co do zasady zabronione na gruncie wskazanej ustawy. Art. 12 ust. 1 ustawy przewiduje jedynie ograniczenie w postaci przyznania wyboru miejsca i czasu zgromadzenia jednemu z organizatorów w przypadkach, gdy nie jest możliwe odbycie obu zgromadzeń w taki sposób, aby ich przebieg nie zagrażał życiu lub zdrowiu ludzi albo mieniu w znacznych rozmiarach. We wskazanym piśmie Ministerstwa nie wskazano jednak, czy w niniejszej sprawie stwierdzono występowanie tego rodzaju zagrożeń. Ponadto, w ustawie przewidziano mechanizmy gwarantujące pokojowy charakter zgromadzeń, takie jak wynikająca z art. 20 ustawy możliwość rozwiązania zgromadzenia w określonych sytuacjach po uprzednim dwukrotnym ostrzeżeniu uczestników zgromadzenia. Należy pamiętać, że sama okoliczność organizowania kontrdemonstracji nie może być przesłanką ograniczenia wolności zgromadzeń publicznych. Podkreślić również trzeba, że dopuszczalne jest głoszenie przez Fundację krytycznych opinii dotyczących działań podejmowanych przez organy publiczne. Konstytucja RP gwarantuje bowiem w art. 54 wolność słowa, a zgromadzenia publiczne ze swej istoty służą do manifestowania w przestrzeni publicznej określonych poglądów, także o charakterze politycznym. Utrudnione jest więc określenie, na czym miałyby polegać zaprzestanie naruszania przez Fundację przepisów prawa.

Należy podkreślić, że wyrażona w art. 57 Konstytucji RP wolność pokojowych zgromadzeń kreuje obowiązki przede wszystkim po stronie organów publicznych, które zobowiązane są m.in. do umożliwienia odbycia zgromadzenia oraz zabezpieczenia pokojowego przebiegu zgromadzenia (zob. J. Sułkowski, *Art. 57 [Wolność zgromadzeń]*, [w:] *Konstytucja RP. Tom II. Komentarz do art. 87–243*, red. M. Saján, L. Bosek, Warszawa 2016). Za niezrozumiały należy więc uznać zarzut, iż organizowanie przez Obywateli RP kontrmanifestacji może naruszać wolność zgromadzeń uczestników wskazanych wyżej

zgromadzeń cyklicznych. Dlatego też zasadne byłoby doprecyzowanie przez Ministerstwo zarzutów kierowanych pod adresem Fundacji.

Mając na uwadze powyższe, działając w oparciu o art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2017 r., poz. 958), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w niniejszej sprawie i poinformowanie mnie o dalszych działaniach podejmowanych względem Fundacji. W szczególności proszę o sprecyzowanie zarzutów naruszenia przez Zarząd Fundacji przepisów prawa powszechnie obowiązującego i postanowień Statutu.

[*Adam Bodnar*]

Załącznik 1